

1392/04/31

۱۵ توصیه کاربردی برای انس بیشتر با قرآن

۱۵ توصیه کاربردی رهبر معظم انقلاب برای انس بیشتر با قرآن	
۱	نوجوانان را با متن و ترجمه قرآن آشنا کنید
۲	حفظ قرآن از دبستان شروع بشود
۳	ناتوانی در روخوانی قرآن از هیچکس پذیرفتنی نیست
۴	معنای آیات قرآن را با مراجعه به ترجمه‌ها و تفاسیر درک کنید
۵	به محض بیکاری، قرآن بخوانید
۶	یک نسخه‌ی قرآن در جیب بغلتان داشته باشید
۷	روزی ده آیه‌ی قرآن بخوانید
۸	خود را به تدبر در قرآن عادت دهیم
۹	سهل‌انگارانه به آیات نگریستن را کنار بگذاریم
۱۰	آن قدر قرآن را از اول تا آخر بخوانید تا ذهنتان با معارف آن آشنا شود
۱۱	قرآن خواندن با حالت روزه‌داری لذت دیگری دارد
۱۲	قهرمانان قرآنی را احترام کنید
۱۳	برای قراء قرآن منبر بگذاریم
۱۴	حاجی‌ها در حج یک ختم قرآن داشته باشند
۱۵	جوانان آیات عزت و توحید عملی را حفظ کنند

❖ نوجوانان را با متن و ترجمه قرآن آشنا کنید

واقعیت تلخ این است که قرآن هنوز در جامعه‌ی ما، یک امر عمومی نشده است. همه به قرآن عشق می‌ورزند و احترام می‌کنند؛ اما عده‌ی کمی همواره آن را تلاوت و عده‌ی کمتری در آن تدبر می‌کنند.

برای رفع این نقیصه که کاری ممکن و روان است، در گام اول باید جوانان و نوجوانان را با متن و ترجمه‌ی قرآن آشنا کرد و از شربت گوارا و حیاتبخش قرآن، به ذائقه‌ی آنان چیزی چشانید. ۱۳۶۸/۰۷/۳۰

❖ حفظ قرآن از دبستان شروع بشود

ترتیبی بدهید که بشود بچه‌ها را از کوچکی در دبستان وادار به حفظ قرآن کنند - البته مجبورشان نکنند - جایزه قرار بدهند و مثلاً بگویند هر بچه‌یی که در دوره‌ی دبستان، این قدر از قرآن را حفظ بکند، این مقدار امتیاز خواهد گرفت؛ یا اگر کسی در دبیرستان، این مقدار قرآن را حفظ کند، به قدر این واحدها یا این درسها، نمره یا امتیاز مادّی می‌دهیم. ۱۳۶۹/۱۳/۰۱

من عقیده‌ام این است که حفظ قرآن باید از بچگی شروع بشود، یعنی حدوداً از دوازده سالگی سیزده سالگی؛ «التَّعْلَمُ فِي الصَّغَرِ كَالنَّقْشِ فِي الْحَجَرِ». ۱۳۷۰/۱۱/۰۳

❖ ناتوانی در روخوانی قرآن از هیچکس پذیرفتنی نیست

وقتی در کشوری، مثلاً بیست یا بیست و پنج میلیون جوان از زن و مرد هست، جا دارد که در میان اینها، اقلاً یک دو، سه میلیون تالی قرآن، با آداب و شرایطش باشد؛ اقلاً یک میلیون از این جوانان، حافظ کلام خدا باشند؛ تعداد معتدّیهی از جوانان، عارف به معانی قرآن و قادر به فهم الفاظ و ظواهر قرآن باشند؛ تعداد معتدّیهی، عالم به قرائات مختلف و نوافل قرائت و زینتهای تلاوت قرآن باشند و بدون استثنا، همه‌ی مردم در این کشور، قادر به روخوانی قرآن باشند. این، قاعده است. نمی‌شود قبول کرد، در کشوری که مردمش معتقد به اسلام هستند، احدی از آحاد مردم - غیر از اطفال بسیار کوچک - باشند که نتوانند قرآن را بخوانند؛ چه رسد به این‌که در نظامی، مردم بر پایه‌ی اسلام زندگی کنند. ۱۳۶۹/۰۱/۱۹

✧ معنای آیات قرآن را با مراجعه به ترجمه‌ها و تفاسیر درک کنید

آیه‌ای را که تلاوت میکنید، بدرستی معنایش را درک کنید. همین معنایی که یک عربیدان میتواند بفهمد، همین معنای ظاهری را درست درک کنید. این که درک شد، آن وقت در تلاوت، فرصت و قدرت تدبیر به انسان دست میدهد. یعنی انسان میتواند آن وقت تدبیر کند. و من به شما عرض کنم وقتی که معنای آیه را بدانیم، آن کسی که اهل صوت و آهنگ و لحن و خواندن هست، خود این فهم معنای آیه، لحن را هدایت میکند. اگر ما بدانیم چی داریم میخوانیم، هیچ لزومی ندارد که نگاه کنیم ببینیم فلان قاری فرض کنید که معروف، وقتی این آیه را خوانده، کجا را پایین آورده، کجا را بالا برده، کجا را با رقت خوانده، کجا را با شدت خوانده. نه، لزومی ندارد. اگر معنا را فهمیدیم، خود این معنا آدمی را که اهل صوت هست و صدای او آهنگ‌پذیر است و انعطاف آهنگ دارد، صدای او را هدایت خواهد کرد، خودش آهنگ را به ما خواهد داد؛ مثل حرف زدن معمولی.

متأسفانه اکثر مردم ما از الفاظ آیات کریمه قرآن، مستقیم کمتر استفاده میکنند؛ یعنی اکثر عربی نمیدانند. خب یکی از محرومیتهای ماست. لذا در قوانین کشور فراگیری زبان عربی که زبان قرآن است، یکی از چیزهای لازم فرض شده که این، به خاطر همین است. اگر ما واقعاً بخواهیم معنای قرآن را بفهمیم، مردم معمولی که عربی هم نخوانند، میتوانند مراجعه‌ی به تفاسیر و به ترجمه‌ها بکنند.

۱۳۸۹/۰۵/۲۱

✧ به محض بیکاری، قرآن بخوانید

ما باید رابطه‌مان را با قرآن روزه‌روز مستحکم‌تر کنیم. در خانه‌ها قرآن بخوانید. حتی در هنگام بی‌کاری، چنانچه مختصر فراغت پیدا میکنید، خودتان را به قرآن وصل کنید. هر روز مقداری قرآن بخوانید و آن را فرابگیرید. ۱۳۷۰/۱۱/۱۷

✧ یک نسخه‌ی قرآن در جیب بغلتان داشته باشید

در آن دوران طاغوت، من در مشهد جلسات تفسیر و درس قرآن داشتم؛ به جوانانی که می‌آمدند، میگفتم که هر کدام از شماها یک نسخه‌ی قرآن در جیب بغلتان داشته باشید؛ اگر در جایی منتظر کاری می‌ایستید و فراغت پیدا میکنید - یک دقیقه، دو دقیقه، پنج دقیقه، نیم ساعت - قرآن را باز کنید و به تلاوت آن مشغول شوید، تا با این کتاب انس پیدا کنید. ما در طول هشت سال جنگ، زیر آتش توپ و تفنگ، جوانانی را در جیب‌ها داشتیم که به مجردی که بر زمین مینشستند و اندک فراغت پیدا میکردند، قرآنشان را باز میکردند و مشغول تلاوت میشدند؛ یا مثلاً اگر در اتوبوس و یا کامیون نشسته بودند و داشتند میرفتند، قرآنشان را درمی‌آوردند و بنا میکردند به خواندن. ۱۳۷۰/۱۱/۰۲

✧ روزی ده آیه‌ی قرآن بخوانید

قرآن را بایستی از خودمان جدا نکنیم. دائم باید با قرآن مرتبط و مأنوس باشیم. حالا در روایات دارد که هر روز لااقل پنجاه آیه‌ی قرآن بخوانید. این، یکی از معیارهاست. اگر نتوانستید، روزی ده آیه‌ی قرآن بخوانید؛ نگوئید سوره‌ی حمد را میخوانم و این چند آیه‌ی سوره‌ی حمد با چند آیه‌ی سوره‌ی قل‌هوالله - یک رکعت - میشود همان ده آیه‌ای که فلانی میگوید. نه، غیر از آن قرآنی که در نماز میخوانید - چه نماز نافله، چه نماز فریضه - قرآن را باز کنید، بنشینید، با حضور قلب، ده آیه، بیست آیه، پنجاه آیه، صد آیه بخوانید. ۱۳۸۶/۰۶/۲۳

✧ خود را به تدبیر در قرآن عادت دهیم

این‌که حتی قرآن را با صدای خوش تلاوت کنیم یا تلاوت خوش را بشنویم و از آن لذت ببریم کافی است؟ نه. چیز دیگری لازم دارد. آن چیست؟ آن تدبیر در قرآن است. باید در قرآن تدبیر کرد. خود قرآن در موارد متعدد از ما میخواهد که تدبیر کنیم. عزیزان من! اگر ما یاد گرفتیم که با قرآن به‌صورت تدبیر، انس پیدا کنیم، همه‌ی خصوصیات که گفتیم حاصل خواهد شد. ما هنوز خیلی فاصله داریم؛ پس باید پیش برویم. ۱۳۷۳/۱۰/۱۴

✧ سهل‌انگارانه به آیات نگرستن را کنار بگذاریم

اصلاً تدبیر برای تفسیر کردن نیست؛ برای فهمیدن مراد است. انسان هر سخن حکیمانه‌ای را دو گونه میتواند تلقی کند: یکی سرسری و با سهل‌انگاری؛ یکی با دقت و کنجکاوانه. این اصلاً به مرحله‌ی تفسیر کردن و تعبیر کردن نمیرسد. تدبیری که در قرآن لازم است، پرهیز کردن از سرسری نگرستن در قرآن است؛ یعنی شما هر آیه‌ی قرآنی را که میخوانید، با تأمل و ژرف‌نگری باشد و دنبال فهمیدن باشید. این همان تدبیر است و بدون این‌که نیازی به این باشد که انسان، سلاقی خودش را به قرآن تحمیل کند - که همان تفسیر به رأی است - خواهید دید که بابایی را از معرفت، به حسب محتوای آیه - هرچه که محتوای آیه است - باز میکند. ۱۳۷۷/۰۷/۱۸

✧ آن قدر قرآن را از اول تا آخر بخوانید تا ذهنتان با معارف آن آشنا شود

خواندن قرآن، از اول تا آخر، یک چیز لازمی است. باید قرآن را از اول تا آخر خواند؛ باز دوباره از اول تا آخر؛ تا همه‌ی معارف قرآنی یکجا با ذهن انسان آشنا شود. البته معلمینی لازمند تا برای ما تفسیر کنند، مشکلات آیات را تبیین کنند، معارف آیات و بطون آیات الهی را برای ما بیان کنند؛ اینها همه لازم است. اگر اینها شد، هرچه زمان به جلو برود، ما به جلو میرویم و توقف دیگر وجود ندارد. ۱۳۸۹/۰۴/۲۴

✧ قرآن خواندن با حالت روزه‌داری لذت دیگری دارد

با حالت روزه‌داری یا حالت نورانیت ناشی از روزه‌داری، در شبها و نیمه شبها تلاوت قرآن، انس با قرآن، مخاطب خدا قرار گرفتن، لذت دیگری و معنای دیگری دارد. چیزی که انسان در چنین تلاوتی از قرآن فرا میگیرد، در حال متعارف و معمول نمیتواند به چنین تلاوتی

دسترسی پیدا کند؛ آنها از این هم بهره میبرند. ۱۳۸۴/۰۶/۲۳

❖ قهرمانان قرآنی را احترام کنید

اگر بخواهیم همه قرآن را بیاموزند، عده‌ای باید در اوج قرار گیرند - مثل همه چیز دیگر - همین‌طور که اگر بخواهید ورزش، همگانی شود، بایستی عده‌ای قهرمان را جلو چشم مردم نگهدارید. اگر بخواهید قرآن در خانه‌ها، بین بچه‌ها، بین بزرگها، بین زنها و مردها رواج پیدا کند، بایستی قهرمانان قرآنی را احترام کنید. ۱۳۷۷/۰۹/۰۱

❖ برای قراء قرآن منبر بگذاریم

میخواهم در جامعه‌ی ما کاری بشود که برای قراء قرآن منبر بگذاریم و همچنان که الان وعظ منبر میروند، قاریان قرآن هم منبر بروند و مثلاً نیم‌ساعت قرآن بخوانند و مردم آن زلال کلام الهی را مستقیم از او بشنوند و دل‌هایشان بلرزد و اشک بریزند و موعظه بشوند و بلند شوند و بروند؛ ولی ما حالا قرآن کریم را فقط مقدمه‌ی سخنرانی قرار داده‌ایم! من در سال‌های ۵۱ و ۵۲ و ۵۳ در مشهد سخنرانی میکردم؛ می‌ایستادم سخنرانی میکردم. بعد هم که حرف من تمام میشد، روی زمین مینشستم. سپس صدلی می‌گذاشتیم، تا قاری قرآن تلاوت کند. ۱۳۷۰/۰۱/۲۳

❖ حاجی‌ها در حج یک ختم قرآن داشته باشند

اگر یک جوانی، یک مردی یا زنی در دوره‌ی حج انس با قرآن را یاد بگیرد، تأمل و تدبر در عبارات دعاها و مناجات با پروردگار را یاد بگیرد، این میشود سرمایه‌ای برای او در طول زندگی. حاجی اگر خود را مقید کند که در مدینه‌ی منوره یک ختم قرآن بخواند؛ در مکه‌ی مکرمه یک ختم قرآن بخواند - اینجا خانه‌ی قرآن است؛ محل نزول قرآن است - یا اگر نمیتواند یک ختم قرآن بخواند، یک بخش عمده‌ای از قرآن را بخواند با تأمل، با تدبر؛ اگر عادت کند به تأمل و تدبر در قرآن در این مدتی که آنجاست - بتواند عادت بدهد حاجی را به اینچنین سیره‌ها و رویه‌های ماندگار معنوی و روحی - این برای او میشود یک سرمایه. قرآن یک ذخیره‌ی تمام‌نشدنی است. انس با قرآن از هر واعظی، از هر رفیق ناصحی، از هر درسی برای انسان مفیدتر است. ۱۳۸۴/۰۸/۲۳

❖ جوانان آیات عزت و توحید عملی را حفظ کنند

اگرچه همه‌ی آیات کریمه‌ی قرآن نور است، اما امروز جوانان به بخشی از آیات قرآن خیلی احتیاج دارند و آن، چیزهایی است که عزت اسلام و عزت جامعه‌ی اسلامی و توحید عملی جوامع اسلامی در آنهاست. جوانان ما در همه‌جای دنیای اسلام بایستی این‌گونه آیات را روان و حفظ باشند و از آنها درس بگیرند. ۱۳۷۰/۰۳/۱۶

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (رضوان‌الله‌تعالی‌علیه) - مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی